

Atskaite par dalību COPA – COGECA un Eiropas Komisijas

darba grupā Lauku attīstība

03. - 04.10.2013., Brisele

Darba grupā Latviju pārstāvēja:

- Maira Dzelzkalēja
- Agnese Hauka

Izskatāmais jautājums:

Lauku attīstības politikas nākotne

a) KLP 2014-2020 periodam (Ms Francesca Bignami)

Itālija: norāda, kas notiks ar Lauku attīstību 2014. gadā, kas jau ir pavisam drīz, bet joprojām ir dažādas diskusijas un neskaidrības. Saimniecībām ir jāpieņem nākotnes lēmumi, bet šobrīd ir lielas neskaidrības par nākotnes nosacījumiem.

Atbilde: 2014. gadā tiks ieviesti *greening* nosacījumi, kas turpināsies 2015. gadā. Single CMO – atbildēs DG Agri.

COPA/COGECA Lauku attīstības darba grupā tiek diskutēts par 2.pīlāra jautājumiem, bet COPA/COGECA nav speciāla darba grupa, kas strādā ar 1. pīlāra jautājumiem. KLP Eiropas Komisijas grupa skatīs daudz jautājumus (tajā piedalīsies Ginta Jakobsone).

Pārejas noteikumi 2014. gadam (Ms Oana Neagu). Prezentācija ir pieejama Agri info.

Misija – konkurētspēja lauksaimniecības sektorā un lauku teritoriju attīstība. Mērķis atbalstīt lauku attīstību, iekļaujot nelauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības sektorus. Par mežsaimniecību COPA/COGECA cīnījās. Iekļauts nepieciešamība modernizēt saimniecības un attīstīt inovācijas.

Konsultāciju pakalpojumos iekļautas jaunas lietas – bioloģiskā saimniecība, īsās pārtikas ķēdes, jaunie lauksaimnieki (kuri pirmo reizi veido saimniecību).

Izskatāmais jautājums:

Jaunākais lauksaimniecības nozarē.

Zemnieku un lauksaimniecības kooperatīvu iesaistīšana Eiropas inovāciju partnerībā (EIP)
"Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja" – EIP esošā situācija un viedokļu apmaiņa, dalībvalstu piemēri

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

EIP-Agri ir izveidots *Service point* (DG Agri ietvaros), kurā strādā internacionāla komanda, kuri ir mediatori Eiropas inovāciju programmas ieviešanai. EIP ideja ir vienot lauksaimniekus, lauksaimniecības uzņēmumus, zinātniekus, konsultāciju uzņēmumus, nevalstiskās organizācijas un citus pārstāvjus, lai sekmētu inovāciju ieviešanu lauksaimniecības nozarē, jo iniciatīvas pārstāvji apzinās, ka no *inovācijām ir atkarīga lauksaimniecības sektora attīstība un lauksaimnieku pārtikšana lauku teritorijās*. Ir izveidota mājas lapa <http://ec.europa.eu/agriculture/eip/> un izdotas pirmās *Newsletter*. Ir izveidotas trīs fokuss

grupas – bioloģiskā lauksaimniecība, proteīnaugi un lopkopība. Tuvākajā laikā tiks izveidotas vēl trīs darba grupas – ģenētiskie resursi, organisko vielu saturs augsnē Vidusjūras reģionā un integrētā augu aizsardzība, koncentrējoties uz *Brassica* sugām.

Dalībvalstu pārstāvju uzdotie jautājumi:

- 1) kā sadarbosies ar Lauku tīkliem, ieviešot EIP?
- 2) Itālijas jaut.: lai ieviestu inovācijas, ir jābūt skaidrai metodoloģijai – vai šis nebūs kārtējais sadarbības tīkls, bez reāla rezultāta? Lauksaimnieki ir aizņēmti reālajā darbā un ar vienkārši izveidotu mājas lapu netiks veicinātas inovācijas, tāpat arī lauksaimniekiem nav daudz laika, lai aizpildītu dažādas aptaujas, kas tiek sūtītas viena pēc otras. Kā strādāsiet un sadarbosieties ar iniciatīvas dalībniekiem? Kopumā piekrītam iniciatīvas idejai, bet vēlamies dzirdēt skaidru metodoloģiju.
- 3) Anglija: Valdībai ir jārisina daudz jautājumu esošā KLP ietvaros, un diezvai būs tik daudz resursu, lai mērķtiecīgi pievērstos arī šai iniciatīvai.
- 4) Latvija (M.Dzelzkalējas jautājums): kā EIP ietvaros strādās ar dažādām dalībvalstu valodām? Kādās valodās strādās?
- 5) Vācija: Lauksaimnieki nebūs tie, kuri pateiks, kādas inovācijas viņiem vajag, jo viņi strādā uz lauka un par to ikdienā nedomā – tām būtu jābūt organizācijām vai kādam citam, kas jau ievieš inovācijas. Nejautāt lauksaimniekiem, bet gan organizācijām, kuras pārvalda inovācijas.
- 6) Čehija: pieredze liecina, ka lauksaimnieki ir pārāk aizņēmti, lai domātu par inovācijām un tieši pētniecības institūcijas var nākt klajā ar inovāciju tematiku. Līdz šim lauksaimnieku iesaistīšana inovatīvu ideju radīšanā ir bijusi neveiksmīga.
- 7) Latvija (A.Haukas jautājums): kā izvēlas tematus fokusa grupām? Ja mums LV ir temats, kas mums būtu jādara, lai to iekļautu iniciatīvā?

Atbildes:

- 1) EIP-Agri nav skaidrs redzējums, kā viņi sadarbosies ar Eiropas Lauku tīklu (ENRD), bet notiks tikšanās ar ENRD, lai pārrunātu sadarbību. Mērķis nav izveidot jaunu tīklu un pārklāties ar viņu aktivitātēm, tāpēc tiks rasts labākais turpmākā darba risinājums.
- 2) EIP *Service point* mērķis ir uzraudzīt un vadīt procesu, nevis atrast labāko metodoloģiju no citu pieredzēm. Piemin „bottom-up” pieeju, lai risinātu jautājumus. Meklēs pievienoto vērtību.
- 3) EIP *Service point* nevar katrai DV uzspiest kā prioritāti izvēlēties EIP iniciatīvu. To vajadzētu darīt EIP dalībniekiem – motivēt valstu valdības iekļaut šo iniciatīvu starp prioritātēm.
- 4) Dažādas valodas varētu būt galvenā problēma. EIP *Service point* apzinās, ka lauksaimniekiem nav pieejams internets pastāvīgi (uz lauka) un liels izaicinājums ir informāciju nodrošināt visās valodās. EIP *Service point* nekomunicēs tieši ar lauksaimniekiem, to darīs personas, kuras jau šobrīd ir tuvu lauksaimniekiem – konsultanti, organizācijas u.c.
- 5) Pagaidām EIP *Service point* strādās gadu un ik pēc gada tiks izvērtēts tā ieguldījums un lemts par tā darba turpināšanu iniciatīvas ieviešanā.

- 6) EIP *Service point* sagaida, ka lauksaimnieki vairāk iniciēs inovāciju jautājumus. Idejas var nest, piemēram, COPA/COGECA, kurā apkopojas kāda kopēja lauksaimnieku ideja.
- 7) EIP *Service point* piekrīt, ka ne tikai lauksaimnieki varēs ieteikt idejas, bet to darīs arī pētniecības institūti – bet ir jābūt savstarpējai sadarbībai. Katrā reģionā tas var būt citādāk un katrai valstij jāizvēlas savs veids.
- 8) DG Agri nolemj tematu fokusa grupai un *Service point* to organizē.
- 9) EIP *Service point* nav EK darbinieki – nestrādā politiskā mērogā, bet tikai tehniskā līmenī. Vēlas sadarboties ar visiem tīkliem, platformām, lai radītu labāko risinājumu.

EIP fokuss grupas apvieno dalībniekus no dažādām nozarēm, ne tikai lauksaimniekus. Tas strādās praktisku problēmu risināšanai – tas neveicinās pētniecību, bet būs saistīts ar reālu inovāciju darbā.

Fokuss grupās tiek iesaistīti praktiķi. Bioloģiskās saimniecības grupā uz 20 ekspertu vietām pieteicās 150 cilvēki no dažādām dalībvalstīm.

Kopsavilkums / ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

- **Projektu konkursa izsludināšana *Horizon 2020* programmā būs 2013. gada 11. decembrī.**
- EIP ieviešana ir katras dalībvalsts lēmums un finanšu līdzekļi. Latvijas lauksaimniekiem un zinātnēi ir pašiem jālemj par vajadzībām un īstenojamām iniciatīvām.
- **EIP Latvijā var tikt īstenotas Valsts Lauku tīkla (VLT) pasākumu ietvaros**, jo līdz šim lauksaimnieku organizāciju ierosinātie pētījumi iepriekšējo gadu VLT aptaujās par katra gada īstenojamiem pasākumiem tika noraidīti.
- Lauksaimnieki, konsultanti un zinātnieki var piedalīties *EIP-Agri* fokuss grupās, sekojot līdzi informācijai un piesakoties dalībai grupā http://ec.europa.eu/agriculture/eip/focus-groups/index_en.htm
- EIP-Agri *Service point* ir izpildītāji DG Agri lēmumiem. Visus konkrētos jautājumus par iniciatīvas ieviešanu viņi novel DG Agri lēmšanai.
- Praktiski jautājumi par EIP ir jāuzdod DG Agri, jo *Service point* varēs tikai informēt par statistikas datiem un fokuss grupu rezultātiem, bet ne iniciēt uzlabojumus EIP iniciatīvas ieviešanā.

Izskatāmais jautājums:

Informācija no semināra „Lauksaimnieku un meža īpašnieku loma bioekonomikā”

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Oana Neagu (COPA/COGECA) informē par semināra norisi. Seminārā tika prezentēti 6 bioekonomikas ieviešanas piemēri, kas apliecināja, ka bioekonomikas inovāciju ieviešanai ir nepieciešams laiks, bet labas sadarbības rezultātā tiek panākti inovatīvi un labi risinājumi gan lauksaimniekiem, gan citām iesaistītām pusēm. COPA/COGECA vēlas organizēt mazu darba grupu ar 6 lauksaimniecības un mežsaimniecības ekspertiem no dažādām dalībvalstīm, lai noteiktu, kāda ir COPA/COGECA loma un vajadzības bioekonomikas jautājuma turpmākā risināšanā EK institūcijās.

M.Dzelzkalēja COPA/COGECA biedriem norāda, ka bioekonomikai turpmāk tiks pievērsta arvien lielāka politiska uzmanība un rodas sajūta, ka lauksaimnieki nebūs galvenie labuma guvēji.

Seminārā no Latvijas piedalījās Maira Dzelzkalēja (ZSA), kura sagatavošanās darba grupā Lauku attīstība (01.10.2013 Rīgā) Latvijas pārstāvjiem stāstīja par piemēriem, kā Nīderlandē tomātu stādi/stumbri tiek izmantoti papīra ražošanā; kā cukurbietes tiek izmantotas degvielas nozarē un plastikāta produktu ražošanā un citus interesantus bioekonomikas piemērus.

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Ja Latvijā ir labs eksperts bioekonomikas jautājumos, viņš var piedalīties COPA/COGECA darba grupā par bioekonomikas jautājumiem.

Izskatāmais jautājums:

Eiropas tīkls lauku attīstībai (ENRD) 2014.-2020., viedokļu apmaiņa par turpmāko sadarbību un COPA-COGECA dalību dažādās ENRD grupās

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

COPA/COGECA piedalās vairākās ENRD tematiskajās darba grupās, piemēram:

- jaunieši un jaunie lauksaimnieki, kā mērķis ir veicināt jauniešu iespējas Lauku attīstības programmas ietvaros.
- zināšanu pārnese un inovācijas, kā mērķis ir sekmēt inovāciju ieviešanu lauksaimniecībā, lauku uzņēmējdarbībā un sociālajā dzīvē.

COPA/COGECA pārstāvji piedalās Koordinācijas komitejā (Thomas Bertilsson no Zviedrijas), *Leader* apakškomitejā, Zināšanu pārneses fokuss grupā, tematiskajā iniciatīvā 'Jaunie lauksaimnieki' (Emma Johanson no Zviedrijas).

COPA/COGECA dalīborganizāciju pārstāvji var pieteikties dalībai darba grupu diskusijās, ja ir ieinteresēti. Jāpiesakās COPA/COGECA Sekretariātā.

Zviedrija: Norāda, ka ENRD strādā vienveidīgi – visu laiku koncentrējoties uz labajām pieredzēm (varbūt kādreiz varētu apskatīt slikto pieredzi, lai no tās mācītos?) un izdot brošūras, kuras reti kurš lasa. Zviedrijas nacionālos tīklos zināšanas par lauksaimniecību ir ļoti zemas. COPA/COGECA varētu uzsvērt lauksaimniecības nozīmi un jautājumus ENRD aktivitātēs. Tematiskās darba grupas ENRD strādā ļoti labi.

Latvija (Agneses Haukas): Lūgums, lai gadījumā, kad COPA/COGECA sūta aptauju, kas tiek izplatīta ENRD iniciatīvu ietvaros, informatīvi pieraksta, ka arī Valsts Lauku tīkls (VLT; www.laukutikls.lv) apkopo šādu informāciju ENRD aktivitāšu ietvaros, lai nerastos pārsteigumi lauksaimnieku organizāciju sadarbībā ar Lauku tīkla sekretariātu. Norāda, ka Latvijā VLT pārzina lauksaimniecības jautājumus, jo tiek ieviests caur Lauku konsultāciju centru un lauksaimnieki tiek iesaistīti VLT aktivitātēs.

Vācija: Jāmotivē ENRD un EK strādāt ciešāk ar COPA/COGECA lauku attīstības jautājumos.

Oana Neagu (COPA/COGECA) norāda, ka, izstrādājot COPA/COGECA gada darbības plānu, ir jābūt specifiskākiem sasniedzamo mērķu noteikšanā, lai būtu skaidrs, ko mēs gribam sadarbībā ar ENRD, tādējādi uzlabojot sadarbību.

ENRD pārstāvja informācija par ENRD darbu 2014.-2020.gadā:

ENRD strādā pie nākamā plānošanas perioda aktivitāšu plānošanas un ieviešanas dokumentu izstrādes. Arī 2014. – 2020. gadu periodā turpinās darboties nacionālie valsts lauku tīkli. Nacionālais lauku tīkls tiks izveidots arī Horvātijā. Visi Lauku tīkli formāli būs jauni, bet lielākoties praktiski tie būs tās pašas institūcijas (dažās dalībvalstīs Lauku tīkls ir kā atsevišķa struktūra (kā Latvijā Valsts Lauku tīkls), citās dalībvalstīs Lauku tīkla funkcijas veic Zemkopības ministrijas departamenti).

Lauku tīklu mērķi ir sadarbības partneru iesaistīšana, informācija un komunikācija, novērtēšana, inovācijas un Lauku attīstības programmas kvalitatīvā izvērtēšana!

Tiek plānots izveidot Asambleju no 200 partneriem (lauku tīkliem, VRG, pētniecības institūtiem, konsultāciju centriem, maksājošajām institūcijām, vadošām iestādēm, ES organizācijām) un tai būs Uzraudzības komiteja, kas gatavos konkrētākas lietas – stratēģiskos plānus u.tml. Tad būs vairākas apakštematu darba grupas, kuras strādās elastīgām darba metodēm. Vēl nav skaidru lēmumu par to, kā darbosies Uzraudzības komiteja (*steering committee*) – iespējams, būs rotācija starp komitejas locekļiem, kā tas ierasts ES institūcijās.

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

- COPA/COGECA dalīborganizācijas ir aicinātas iesaistīties un pārstāvēt COPA/COGECA darba grupās, kas norisinās ENRD sadarbības ietvaros.
- EIP pārklāj līdz šim īstenotās ENRD iniciatīvas, un sanāksmju laikā lauksaimnieku pārstāvji ir skeptiski noskaņoti par jauno EIP tīklu (*Service point* strādā 25 darbinieki!), jo tā iniciatīvas ir līdzīgas ENRD aktivitātēm.
- Latvijā līdz šim Valsts Lauku tīkls ir vienotais dažādus lauksaimniecības nozares un ar to saistīto sfēru pārstāvjus kopīgu mērķu sasniegšanai, tostarp dažādu inovāciju ieviešanai lauku saimniecībās, kas ir jāturpina.

Izskatāmais jautājums:

Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta (DG AGRI) prezentācija par KLP 2014.-2020. nākotni

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Tiek diskutēts par ES KLP budžetā iekļauto pozīciju '**Krīzes rezerve**', kas sākotnēji nebija iekļauta budžetā, bet tagad ir iekļauta. Tiek plānots, ka 2014. gada budžeta projekts tiks pabeigts 2013. gada novembrī. Krīzes rezerve tiks segta no 1. pīlāra finansējuma 424,5 miljoni EUR. Nebūs iespējams izmantot finansējumu tieši. Ja krīzes rezerve netiks izmantota, šīs izmaksas tiks atmaksātas lauksaimniekiem caur citiem KLP pasākumiem. Atbildot uz dalībvalstu jautājumiem par to, kā tiks definēta krīzes situācija un kā rīkosies gadījumā, ja krīzes atbalsts jau būs izmaksāts vienai valstij, bet krīzes situācija iestāsies arī citā valstī, EK pārstāve norādīja, ka **būs noteikti instrumenti, kā noteikt krīzes situāciju un iespējamo atbalstu.**

Atbildot uz Latvijas pārstāvju (N.Lapiņa, M.Dzelzkalēja, A.Hauka) vairākkārtēju jautājumu un norādi **par piemājas dārzu (*Kitchen garden*) definīcijas iekļaušanu Lauku attīstības pasākumos**, EK pārstāve apstiprina, ka termins „*Kitchen garden*” vairs nav iekļauts Lauku attīstības pasākumu aprakstos, jo programmas ietvaros nav noteiktu pasākumu piemājas dārzu grupai. Lauku attīstības pasākumiem atbilst tie paši definējumi, kas norādīti 1. pīlāra

nosacījumos.

Uz Noras Lapiņas jautājumu par aktīvo lauksaimnieka definīciju un tās saskaņotību ar 5 gadu saistību periodu bioloģiskā lauksaimniecībā, EK norādīja...Aktīvais lauksaimnieks ir definētas 1. pīlārā un ka labuma guvēju grupas, kas ir definētas 1.pīlārā pilnībā attiecas arī 2. pīlārā.

EK pārstāve norāda, ka dalībvalstīm ir pietiekami liela elastība, izvēlēties sev pieņemamākos Lauku attīstības programmas pasākumus, t.sk. dalību Eiropas inovāciju partnerībā (EIP).

Informē par jauno atbalstu mežsaimniecības nozarē – atbalsts paredzēts tehnikai un tehnoloģijai, bet ne produkta tālākai pārstrādei.

Saimniecību un uzņēmējdarbības attīstības pasākumos būtiska nozīme tiks pievērsta biznesa idejas dzīvotspējai un ilgtspējai. Tāpēc deleģētajos aktos tiks norādītas minimālās prasības biznesa plānu izstrādē. Biznesa plāni būs vienkāršāki jaunajiem lauksaimniekiem, kuri tikko uzsākt saimniekošanu, kā arī mazajiem lauksaimniekiem. Biznesa plānā būs jāiekļauj informācija par saimniecības situāciju, sasniedzamajiem mērķiem un veicamajām aktivitātēm, lai risinātu saimniecībā esošu situāciju/problēmu. Atbalsta maksājumi būs atkarīgi no tā, vai plāns tiks atbilstoši ieviests. DV noteiks precīzākas prasības, kas būtu jāiekļauj biznesa plānā.

Ātraudzīko koku audžu ierīkošanai tiks segtas tikai ierīkošanas izmaksas, bet citām koku sugām arī jaunaudzju kopšanas pakalpojumus. Kokiem, kas tiek audzēti alternatīvās enerģijas iegūšanai, atbalsts netiks piešķirts, jo enerģijas ieguve ir peļņas mērķiem.

Lauku attīstības plāns ir kā ietvars, bet dalībvalstīm (DV) ir daudz iespējas šo noteikumu ietvaros. Vadlīniju dokumentā ir norādīts, kā DV var interpretēt Lauku attīstības plāna nosacījumus. DV jāseko kopējām regulām, nevis ieteikumu vadlīnijām.

EK atbalsta ieguldījumus veco apūdeņošanas sistēmu atjaunošanā, bet ne tik ļoti jaunu veidošanā – jo, veidot jaunas apūdeņošanas sistēmas, nav ilgtspējīgi vietās, kur pietrūkst dzeramais ūdens. Ir specifiski nosacījumu rezervuāru atjaunošanai. Valstīm, kurām tas ir svarīgi un kuras nevarēs noteikt, vai projektos ir ievēroti ūdens taupīšanas nosacījumi, būs jāpiesaista zinātnieki, kuri var sniegt neatkarīgas konsultācijas.

DG Agri informācija:

UK informē, ka ir bijuši gadījumi, kad lauksaimnieks tiek sodīts par to, ka uzrāda neprecīzu zemes platību, jo satelīts uzrāda vienu platību, bet lauksaimnieks vēsturiski no LAD ir informēts par citu platību, kas mēdz atšķirties par 0,01 ha, par 0,1 ha u.tml. – DG Agri pārstāvis norāda, ka **lauksaimniekiem nav jāzina precīza savas zemes platība, jo šo informāciju iegūst caur satelītu.**

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

EK pārstāve nesaredz sarežģījumus tam, ka termins 'piemājas dārzi' (*kitchen garden*) nav iekļauti 2. Pīlāra definījumos, jo tie jau ir definēti 1. Pīlārā. Ja Latvijai šis definējums ir būtisks, tad COPA/COGECA dalīborganizācijām ir jā sagatavo pamatojoša vēstule, kas jānosūta COPA/COGECA sekretariātam un EK.

Izskatāmais jautājums:

Jaunie lauku attīstības noteikumi (ELFLA) – dalībvalstu pieredze

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Lielbritānija: joprojām nav skaidrs nākošā plānošanas perioda budžets un īstenošanas nosacījumi, jo valdībai ir jāsadala budžets starp Skotiju, Angliju, Īriju un Velsu. Nav skaidrs, kā tiks ieviests *Greening*. 2. Pīlāra kopējais budžets ir vismazākais ES, tāpēc aktuāli ir pārdalīt finansējumu no 1.pīlāra un otro. Tiešmaksājumu samazināšana 2014. – 2020. Gadu periodā (salīdzinājumā ar esošos periodu) ir negodīga un palielina satraukumu starp lauksaimniekiem. Uzskata, ka 2. pīlārā atbalsta ietvaros ir lielākas iespējas vairot saimniecību produktivitāti. Anglijā liels izaicinājums ir lopkopība un piena lopkopība. Jautājumi: ko KLP dara, lai palielinātu nodarbinātību, kā palielina ilgtspēju un produktivitāti lauksaimniecībā, kā palielina saimniecības proporcionālo ieguvumu no pārtikas tirgus? Nauda lauku attīstībai ir aizgājusi *Leader* sociālo grupu attīstībai, bet ne lauksaimniecības nozarei – saimniecību attīstībai. 2013. gada nogale Lielbritānijā paies spraigās diskusijās, lai vienotos par Lauku attīstības plānu.

Beļģija: esam maza valsts un ar mazu lauksaimniecību. Jau 12 mēnešus tiek strādāts pie Lauku attīstības plāna, bet valdība atrunājas, ka nav Eiropas Komisijas gala lēmuma. Ir divas programmas- viena Valonijai un otra – pārējam reģionam. Valsts nodrošina 50% līdzfinansējumu, kas nozīmē, ka, salīdzinājumā ar esošo plānošanas periodu, 2014. – 2020. gadu periodā Beļģija zaudēs (neiegūs) 100 miljonus eiro. Valdība nav izvirzījusi prioritātes, ir noteikuši pasākumus un finansējuma sadalījumu. Jaunie lauksaimnieki – valdībai tas nelielas svarīgi, līdz ar to organizācija strādā pie šī jautājuma aktualizēšanas. Valonijā ļoti koncentrējas uz vides jautājumiem. 35% iet modernizācijai un jauniem lauksaimniekiem. Nākotnē šie divi fokusi būs vadošie, lai gan tam ir pieejams neliels finansējums. 45% ies agrovidei, bioloģiskai lauksaimniecībai un Natura 2000. 2017. gadā būs jauni MLA kritēriji.

Latvija: M.Dzelzkalēja iepazīstina ar Latvijas LAP 2014 – 2020 pasākumiem un nosacījumiem. Dalībvalstu pārstāvji ir pārstēgti par lielo detalizācijas pakāpi, kas jau ir izstrādāta priekš nākamā perioda LAP.

Itālija: tiek veidotas programmas, nezinot budžetu. Programmas mērķi: gudra izaugsme -> lauksaimniecības konkurētspēja; ilgtspējīga izaugsme -> ilgtspējīga dabas resursu vadība. ELFLA jābūt ciešā saistībā ar citiem fondiem mērķu sasniegšanai. Ir 6 prioritātes un 23 pasākumi. Ir jāpanāk līdzsvars, lai katrs reģions valstī iegūtu. Izaicinājums ir izstrādāt programmu līdz šī gada beigām. Domā par apakšprogrammām – jaunais lauksaimnieks, kalnainiem apvidiem, īsām pārtikas ķēdēm. Ir vairākas darba grupas, kas strādā ar jautājumiem riska vadībai, EIP, kooperācijai, starptautiskiem noteikumiem, *Leader* pieejai, MLA, investīcijām u.c.

Zviedrija: vēl ir maza skaidrība par LAP 2014-2020. 18. septembrī Zviedrijā ir pieņemts lauksaimniecības budžets nākošajam periodam un tas ir par 11% mazāks, nekā šī perioda budžets. Netiek pārskaitīts budžets starp 1. un 2. pīlāru. 2016. gadā tiek plānots, ka ikgadējais budžets lauksaimniecībai tiks palielināts. Fokusēsies uz agrovides pasākumiem, MLA, modernizāciju un apmācībām. Mazāk naudas būs lauku attīstībai (3. Ass un *Leader*), cer, ka EIP tiks ieviests. Vēlas, lai Nacionālais lauku tīkls tiktu vairāk iesaistīts lauksaimniecības jautājumos – lai tiktu palielināta viņu kompetence. Nebūs tematiskās apakšprogrammas, programma saglabāsies gandrīz tāda pati, kā šajā periodā.

Kopsavilkums / ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

- Latvija ir viena no pirmajām ES dalībvalstīm ar vispilnīgāk izstrādāto Lauku attīstības

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

programmu 2014-2020.

- *Leader* aktivitātes attīsta tūrisma nozari lauku teritorijās – jaunas dabas takas, tradīciju saglabāšana, tūrisma saimniecības, un apdzīvotības saglabāšana – mājražošana un sabiedriskās aktivitātes.

Izskatāmais jautājums:

Nākotnes atbalsts lauku attīstībai no Eiropas reģionālā attīstības fonda (ERAF)

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

ERAF fonda ietvaros īstenotajām aktivitātēm ir jāfokusējas uz efektivitāti un procesa vienkāršošanu. Uzskata, ka ERAF pamata vadlīnijām ir jābūt elastīgām prioritāšu sasniegšanai. EK uzstāja, ka rīcībām jābūt saskaņotām ar ES 2020 mērķi.

Paredzēts finansējums MVU, jo finansējums nav tik liels, lai būtu paredzēts lielajām kompānijām. Mērķis ir veicināt sadarbību starp MVU un lielajām kooperācijām, investēt enerģijas, vides, transporta un tehnoloģiju pasākumos visos reģionos, attīstīt biznesa, sociālo, veselības zinātnes un pētniecības un izglītības inovāciju. Vairs netiks atļauts veidot viesu mājas un viesnīcas.

Tiek plānots, ka novembrī tiks panākta formāla vienošanās Eiropas Parlamentā.

EK informācija *Advisory group* laikā

Josefine Loriz-Hoffmann, Head of unit G1 „Elements on the new EAFRD regulation”

24. septembrī Padome un Parlaments vienojās par vairākiem būtiskiem punktiem un tika panākts kompromiss par politiskiem jautājumiem un budžetu. **Vienošanās izmainīja 2 galvenos punktus – ELFLA finansējuma sadalījums (piešķiršana) dalībvalstij un līdzfinansējuma nauda no ES budžeta mazāk attīstītiem reģioniem tika palielināts uz 75% un 85%.**

Oktobra beigās būs vēl viena ekspertu grupa, kurā diskutēs par deleģētajiem aktiem (*delegated acts*). Parasti deleģētos aktus gatavo pēc politiskā dokumenta apstiprināšanas, bet tādā gadījumā KLP ieviešana aizkavētos, tāpēc šobrīd dokumenti tiek gatavoti priekšlaicīgi.

KLP ieviešanu regulēs deleģētie akti (bez juridiska spēka. Tie ir vadlīnijas nosacījumu ieviešanai, ar detalizētāku informāciju par procedūras piemērošana noteiktās situācijās) un ieviešanas akti (*implementing acts*), kas nosaka ieviešanas procedūru. Katrai dalībvalstij dokumenti tiek nosūtīti un katrai dalībvalstij ir iespējas komentēt un precizēt šos dokumentus.

Legal basic acts būs izstrādāti 2013. gada decembrī – 2014. gada janvārī un publicēti 2014. gada janvārī vai februārī. Deleģētie akti būs gatavi 2014. gada janvārī un tiks publicēti aprīlī un jūnijā. Ieviešanas akti būs izstrādāti 2014. gada februārī un publicēti 2014. gada martā un jūnijā. Divus mēnešus aizņem dokumenta tulkošana un lingvinistiska saskaņošana.

Deleģētie akti iekļaus ieteikumus jauno zemnieku shēmai, saimniecību un mežu apmeklējumam, kvalitātes shēmu ieviešanai, saimniecību un biznesa attīstība, apmežošana, agrovides un klimats pasākumam, ģenētisko resursu saglabāšanai, dubultfinansējuma novēršana, dzīvnieku labturības pasākumiem, meža ģenētisko resursu saglabāšanas un

kooperācijas pasākumiem.

EK izsaka pateicību par NVO aktīvu iesaistīšanos KLP 2014-2020 apspriešanā un veidošanā, bet šobrīd Eiropas Komisijai notiek diskusijas ar dalībvalstu institūcijām un aktīvas diskusijas ar NVO netiek plānotas. Tagad notiek tehnisks darbs pie KLP 2014-2020 apstiprināšanas un ieviešanas.

Dalībvalstu pārstāvju jautājumi:

Vai būs vadlīnijas, kā īstenot EIP? - EIP – nebūs nekādas turpmāki skaidrojoši dokumenti par EIP ieviešanu. Ir vadlīnijas dokuments, kas ir diskutēts dalībvalstīs, bet EK neuzskata, ka ir nepieciešams EIP vairāk regulēt. Sagaida lielu ieguldījumu (darbu) inovāciju veidošanā lauksaimniecības produktivitātes uzlabošanā. Lauku attīstības plāna regulas ir daudz detalizētākas nekā citu fondu politikas - citiem fondiem nav pasākumi, bet ir prioritātes un labā doma un tieši dalībvalsts izvēlas, kā izmantot atbalstu prioritāšu sasniegšanai. Lauku attīstībai ir daudz detalizētāks dokuments, bet EK neuzskata, ka būtu detalizētāk jāierobežo inovāciju iniciatīva.

ES dalībvalstīs tiek aicinātas iepazīstināt EK ar DV piedāvājumu LAP 2014-2020, bet ir grūti sagatavot dokumentus, ja nav zināms fondu sadalījums, spēles noteikumi. – EK pārstāve norāda, ka naudu, kādu DV saņems, ir zināms kopš 2013. gada februāra, līdz ar to DV var uzsākt lauku attīstības plānu izstrādi. Tāpat arī nav izveidota jauna politika – tiek strādāts, lai būtu skaidra galvenā stratēģija, tiek pieļauta mazliet lielāka elastība pasākumu izvēlē. DV situācija tik ļoti neatšķiras, jo nav jāievieš jauna politika. Tāpēc EK uzskata, ka DV var izstrādāt LAP projektus un tās to arī dara. Iepriekšējā periodā ieviešanas noteikumi tika nolemti 2006. gada decembrī un periods sākās 2007. gadā. Šobrīd dalībvalstīm ir daudz vairāk atbalsta konsultatīvā veidā.

Tiek norādīts, ka DG Regio ir pieejami izstrādātie deleģētie akti un ieviešanas akti un kāpēc šie dokumenti nav pieejami DG Agri informācijā. Kādas ir iespējas sabiedrībai sekot līdzi EK izstrādātiem dokumentiem, jo kā tirgus dalībniekiem ir svarīgi zināt, kas tiek pieņemts un ko sagaidīt turpmākajā darbā. - EK nav grūtības dalīties ar informāciju, bet, kamēr dokumenti nav apstiprināti un nav stājušies spēkā, negrib tos publicēt. EK apsola pārskatīt, kādus izstrādātos deleģēto aktu dokumentus var publicēt, lai lauksaimnieku pārstāvji var ar tiem iepazīties.

DV LAP programmas tiks pieņemtas pēc Legal basic act publicēšanas, līdz tam DV var mainīt LAP punktus. Un pēc dokumentu iesniegšanas būs EK nepieciešami 6 mēneši LAP apstiprināšanai.

EK pārstāve neizprot lauksaimnieku pārstāvju satraukumu par programmām, kas tiks apstiprinātas 2015. gadā, jo arī iepriekšējā periodā bija programmas, kas tika apstiprinātas 2008. gadā. Pasākumus var ieviest tikai tad, kad Nacionālās lauku attīstības programma ir oficiāli apstiprināta.

Leader stratēģiju sagatavošanas izmaksas būs attiecināmās izmaksas. Leader ir jāveido stratēģijas. Leader pieejai vēlas saglabāt elastību aktivitātes ieviešanā. Nevar pateikt, kas būs dialoga tikšanās spar pārrejas noteikumiem. Nākošā pirmdienā, iespējams būs speciāla darba grupā, kurā centīsies panākt Padomes viedokli.

2014. gada beigās (pēdējā ceturksnī) dalībvalstīm jāinformē lauksaimnieks par izmaiņām. Lielām izmaiņām nevajadzētu būt – izmainīties varētu tikai atbalsta apjoms, pamatojoties uz jaunā plānošanas perioda nosacījumiem.

Dalībvalstīm ir vairāki jautājumi par tām aktuālām tēmām – par *Leader* programmu, VRG (vietējās rīcības grupas) stratēģiju ieviešanu, iespēju redzēt deleģētos aktus, sadarbību starp DV un EK, sadarbību starp lauksaimniekiem un valdībām.

Tiek atbalstīta ražotāju grupa, kurai mērķis, bet netiks atbalstītas ražotāju grupu izveidošanās, kuras iekļaujas citā ražotāju grupā. Lauksaimniekiem, kuri sadarbojas (2-3 personas) var saņemt lielāku atbalsta intensitāti investīciju pasākumos.

DV ir jāgarantē, ka nenotiek fondu demarkācija (pārklāšanās) un projekts netiek finansēts no vairākiem atbalsta pasākumiem.

Nākamā *Advisory group* tikšanās varētu būt 2014. gada februārī, bet EK pārstāve apgalvo, ka tad nevarēs neko vairāk uzzināt un ietekmēt kā šobrīd. Jāsanāk tad, kad dokumenti ir pieejami, lai varētu diskutēt un sniegt viedokli par lauksaimnieku interesēm.

Ieteikumi

Latvijas lauksaimniekiem aktīvi iesaistīties VRG stratēģiju izstrādē un iestrādāt lauksaimniecības nozares attīstībai vajadzīgās prioritātes.

Agnese Hauka

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS